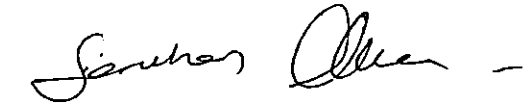

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

4 Kasım 2016 tarihinde eş zamanlı bir operasyonla 6 milyon yurttaşın oyunu almış ve Parlamento'nun 3'üncü büyük partisi olan HDP'nin milletvekillerinin, eş genel başkanlarının, belediye eş başkanlarının tutuklanmasının toplumda ve ülke demokrasisinde yarattığı tahribatın araştırılması ile milletvekillerine dönük hukuk dışı uygulamaların tespitine ilişkin Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HEDEP Grup Başkanvekili
Erzurum Milletvekili

Hakkı Saruhan OLUÇ
HEDEP Grup Başkanvekili
Antalya Milletvekili

GEREKÇE

Anayasa ve yasalar başta olmak üzere düzenleyici işlemlerin öngörülebilirlik, objektiflik, genellik, soyutluk ilkelerine temelden aykırı bir yasa olan 20.05.2016 tarih ve 6718 sayılı Yasa ile Anayasanın 83. maddesinin ikinci fıkrası kısmen, geçici bir süreyle dokunulmazlıkların kaldırılmasıyla askıya alınıp, Eş Genel Başkanlarının da aralarında bulunduğu birçok HDP'li milletvekilinin gözaltına alınmasının, tutuklanmasının ve yargılanmasının yolu, Anayasaya ve AİHS'ye aykırı olarak açılmıştır. Bu durum Anayasayı kendi içinde tutarlı bir metin olmaktan çıkarmış, Anayasanın bir kısım hükümlerini geçici bir süre hükümsüz kılan çelişkili bir belgeye dönüştürmüştür.

Anayasaya ve AİHS'ye aykırı olan bu düzenlemenin, her ne kadar parti ayrımı yapmaksızın o tarihe kadar fezlekeşi bulunan tüm milletvekillerini kapsayan bir düzenleme olduğu iddia edilse de sonrasında yaşananlar, siyasi iktidar ve ortaklarının özellikle ve sadece HDP'li siyasetçileri hedef aldığını göstermiştir. Söz konusu düzenleme yapıldığında TBMM'de 27'si AKP, 51'i CHP, 50'si HDP, 9'u MHP üyesi ve bir bağımsız milletvekili olmak üzere toplam 138 milletvekili hakkında fezleke vardı. Yapılan değişiklikle farklı partilerden 138 milletvekili bu düzenleme kapsamında yer alıyor olmasına rağmen gözaltına alınan, tutuklanan ve yargılananlar sadece HDP milletvekilleri olmuştur.

4 Kasım 2016'da eş zamanlı başlatılan merkezden örgütlenmiş bir operasyonla farklı şehirlerde, farklı soruşturmaları bulunan Eş Genel Başkanlar Figen Yüksekdağ ve Selahattin Demirtaş'ın da aralarında bulunduğu 12 milletvekili gözaltına alınmış, Eş Genel Başkanlar dahil 9 milletvekili tutuklanmıştır. Devam eden tarihlerde gerçekleşen siyasi operasyonlarla gözaltına alınan milletvekili sayısı 31, tutuklanan milletvekili sayısı ise 16 olmuştur. Sonraki süreçte çok sayıda HDP'li milletvekili ve siyasetçi tutuklanmış, HDP'nin bileşeni olan DBP'nin yerel seçimlerde kazandığı 102 belediyenin 95'ine kayyımlar yoluyla el konulmuş, 93 belediye eş başkanı ve yüzlerce belediye meclis üyesi tutuklanmıştır. 2019'da ise HDP'nin kazandığı hemen her belediyeye bir kez daha kayyım yoluyla el konulmuş ve belediye eş başkanları tutuklanmıştır. 2015 yılından bugüne yönetici, üye ve tabanından on binlerce kişi gözaltına alınmış, binlercesi tutuklanmıştır. En son HDP'ye hukuki dayanaktan yoksun delillerle kapatma davası açılmıştır.

4 Kasım Darbesi olarak nitelendirdiğimiz bu olayın gerçekten de muhalif siyasete dönük açık ve şivil bir darbe olduğu uygulanan yöntemlerle de sabittir. Eş Genel Başkan Selahattin Demirtaş'ın oturduğu semtin kar maskeli silahlı kolluk görevlilerince abluka altına alınması, avukatlarının beklenmeksizin gözaltı işlemi tesis edilmiş olması; Eş Genel Başkan Figen Yüksekdağ'ın evinin kapısı kırılarak gözaltına alınmış olması, İdris Baluken'in HDP Genel Merkezi basılarak alınması, 11 parlamenter için gözaltı işlemlerinin başlatıldığı saatlerde tüm ülke genelinde internet erişiminin durdurulması tespitlerimizi desteklemektedir.

Özetle anlattığımız bu tablo, Anayasa değişikliğinin, siyasi iktidar ve ortaklarının HDP'ye karşı 2015 yılından beri kesintisiz olarak sürdürdüğü hukuk dışı saldırıların bir devamı olduğunu ve 4 Kasım Darbesinin 2016 yılından bugüne kesintisiz şekilde devam ettiğini kanıtlar nitelikte olmuştur.

Öte yandan Venedik Komisyonu, 14 Ekim 2016 tarih ve 858/2016 numaralı görüşünde anılan Anayasa değişikliğinin, 'tek seferlik', geçici ve şahsa yönelik bir düzenleme olduğunu, bu durumun da anayasa değişikliği prosedürünün kötüye kullanılmasını teşkil ettiğini ifade etmiştir. Eş Genel Başkanlar ve diğer HDP'li vekillerin dokunulmazlığını tek seferlik ve geriye yürütür şekilde kaldıran, böylelikle bazı siyasetçilerin tutuklanarak demokratik siyasetin dışına itilmelerinin amaçlandığı bu düzenlemenin uluslararası hukuka ve bizatihi Anayasanın kendisine aykırı olduğu, aradan geçen zaman içinde AIHM tarafından verilen kararlarla da ortaya çıkmıştır. (Selahattin Demirtaş No. 2) Sonraki süreçte Filiz Kerestecioğlu'nun dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin olarak AIHM, Demirtaş kararına da atıf yaparak Türkiye'yi mahkum etmiştir. Ayrıca AIHM, 2022 yılında açıkladığı Encü/Türkiye kararı ile HDP'li 40 milletvekilinin 20 Mayıs 2016 tarihinde dokunulmazlıklarının kaldırılması ve yargılanmaları nedeniyle ifade hürriyetlerinin, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakları ile seçme ve seçilme haklarının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Ülkedeki siyasal mücadelenin meşru, demokratik siyasal yol ve yöntemlerle yürütülmeyip yargı kurumlarının bu siyasal mücadeleye dahil edilmesi, bir bütün olarak demokrasinin ve demokratik düzenin temelden sarsılması anlamına gelmektedir. Milletvekillerinin tutukluluğu ve dokunulmazlıklarının kaldırılmış olmasının hukuk dışılığı izahtan varestede olup bununla beraber ülke halklarının ortak geleceği açısından yaratmış olduğu sakıncalar ile birlikte değerlendirildiğinde son derece vahim bir tablo ile karşı karşıya olunduğu açıktır. Bu nedenle milletvekillerinin tutuklandığı gün olan 4 Kasım Darbesi'nin etki ve sonuçlarının araştırılması; hukukun üstünlüğüne dayanan etkili ve anlamlı bir demokrasinin temellerinin atılması ve devamlılığı açısından hayati önemdedir.